

বিদ্যাসাগর বিশ্ববিদ্যালয়

VIDYASAGAR UNIVERSITY

B.A. Honours Examination 2021

(CBCS)

4th Semester

SANSKRIT

PAPER—GE4T

Full Marks : 60

Time : 3 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

GE4T : Basic Principles Of Indian Medicine System (Ayurveda)

All questions are of equal value.

अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नचतुष्यं समाधेयम्।

4×15

1. आयुर्वेदशास्त्रस्योद्धवः क्रमविकाशश्च आलोच्येताम्।

2. ‘आयुरस्मिन् विद्यते, अनेन वा ११युर्विन्दन्ति इत्यायुर्वदः’ – अत्र आयुरिति शब्दस्य व्युत्पत्तिदृष्ट्या कोऽर्थः ? तस्य कति भेदाः सन्ति? तेषां स्वस्यं सम्यक् स्पष्टीक्रियताम्।
3. आयुर्वेदे ‘त्रिदोष’ – इत्यस्मिन् विषये सम्यक् आलोच्यताम्।
4. आयुर्वेदस्य कति अङ्गानि सन्ति? कानि च तानि? तेषु अङ्गद्वयस्य स्वरूपं लिख्यताम्।
5. मानवदेहे पञ्चभूतस्योपयोगिता प्रतिपादनीया।
6. मानसिकरोगजनने कारणानि आयुर्वेदोक्तदिशा प्रकाश्यन्ताम्।
7. रोगनाशने भैषज्यानां भूमिका आलोच्यताम्।
8. टीका लेख्या :

घृतकुमारी, तुलसी।

বঙ্গানুবাদ

দক্ষিণ প্রান্তস্থ সংখ্যাগুলি প্রশ়্নান নির্দেশক।

পরীক্ষার্থীদের যথাসত্ত্ব নিজের ভাষায় উত্তর দেওয়া প্রয়োজন।

যেকোনো চারটি প্রশ্নের উত্তর দাও।

৮ × ১৫

- ১। आयुर्वेद शास्त्रेर उत्तर ओऽनुवाद आलोচना कर।

- ২। ‘আয়ুরস্মিন् বিদ্যতে, অনেন বাযুর্বিন্দন্তি ইত্যাযুবেদঃ —এখানে ব্যুৎপত্তি অনুসারে আয়ুশদের অর্থ কী? তার ভেদ কটি? তাদের স্বরূপ আলোচনা কর।
- ৩। ‘আযুবেদে ত্রিদোষ’—এই বিষয়ে সম্যক্ আলোচনা কর।
- ৪। আযুবেদের কটি অঙ্গ? তারা কারা? তাদের মধ্যে দুটির স্বরূপ লেখ।
- ৫। মানবদেহে পঞ্চভূতের উপযোগিতা প্রতিপাদন কর।
- ৬। মানসিক রোগ তৈরীর কারণগুলি প্রকাশ কর আযুবেদ অনুসারে।
- ৭। রোগ বিনাশে ভেষজদের ভূমিকা আলোচনা কর।
- ৮। টীকা লেখঃ ঘৃতকুমারী, তুলসী।
-

GE4T : Computer Applications for Sanskrit

অধোলিখিতেষু যথেচ্ছ প্রঃনচতুষ্যং সমাধেয়ম্।

4×15

১. সংস্কৃতভাষায় সংবাদসাধনানাং (Interactive Tools) কা আবশ্যকতা অস্তি? কেষাজ্জন
সংস্কৃতসংবাদসাধনানামুদাহরণানি তেষাং ব্যা঵হারিকপ্রযোগাশ্চ লেখনীয়াঃ।

(Why interactive tools are necessary for Sanskrit ? Give examples of interactive
Sanskrit learning tools and their usages.)

- 2.** E-Learning-इत्यनेन कि बुध्यते? संस्कृतभाषाप्रशिक्षणे E-Learning-कथं सहायकं भवति इति स्वभाषया उपस्थाप्यताम्।

(Define E-learning. How can E-learning help Sanskrit teaching effectively ?)

- 3.** अन्तर्जालमूलकसाधनानाम् किमर्थम् उन्नतिः संसाध्यते? संस्कृतभाषाशिक्षणे एतेषाम् उपयोगिता का अस्ति?

(Why Web-based Tools are developed ? How can it help in Sanskrit studies ?)

- 4.** HTML-किमस्ति? HTML-इत्यत्र कार्याणि उपयोगिताश्च विस्तरेण उपस्थापयत।

(What is HTML ? Describe its functions and benefits.)

- 5.** Unicode- इत्यस्य का परिभाषा? मूलकविविधटङ्गनोपयोगिसाधनानि स्वभाषया आलोचनीयानि।

(What is Unicode? Describe the different typing tools and software using Unicode.)

- 6.** Character encoding- इत्यनेन कि बुध्यते? Unicode-उपयुज्य देवनागरीलिप्या कथं टङ्गनं कर्तुं शक्यते? संगणके उपयुक्तानि कासाञ्चित् देवनागरीलिपीनां नामानि लिखत.

(What is Character Encoding ? How can we type Devanagari in Unicode ? Name few Devanagari scripts.)

- 7.** Text Processing- इत्यस्य कः अर्थः? संगणके तथ्यरक्षणसहायकानि विविधानि साधनानि विविधाश्च पद्धतयः वर्णनीयाः।

(What is Text Processing ? Describe the process of Text preservation using

different tools and techniques.)

8. Optical Character Recognition – इति किमस्ति? संस्कृते तथा अन्येषु भारतीयाऽचलिकभाषासु एतस्य उपयोगः कः अस्ति? OCR- इत्यस्य विविधसाधनानां विविधपद्धतीनाऽच्च विषये संक्षेपेण आलोचना विधेया।

घृतकुमारी, तुलसी।

(What is Optical Character Recognition ? What are the applications of it for Sanskrit and Indian languages ? Survey the tools and techniques of OCR.)

GE4T : National and Indian Literature

अधोलिखितेषु यथेच्छं प्रश्नचतुर्दश्यं समाधेयम्।

4×15

1. भारतवर्षस्य जातीयतावादः इति विषयमवलम्ब्य संक्षेपेण आलोचयतु। राष्ट्रगानं (National Anthem) किम्? राष्ट्रगीतं (National Song) च किम्? द्वयोर्मध्ये पार्थक्यं प्रदर्शयतु।
2. संस्कृतसाहित्यानुसारेण राष्ट्रस्य संज्ञा-प्रकृति उद्भव-विकाशश्च आलोचनीयाः।
3. राष्ट्रपरिचालनकर्मणि ‘सप्ताङ्गतत्त्वम्’ आलोचनीयम्।
4. प्राचीनसंस्कृतसाहित्ये वर्णितं भारतवर्षस्य नामकरणं भौगोलिकावस्थानाऽच्च विषयद्वयमालोचनीयम्।
5. भारतवर्षस्य धर्मायसामाजिकजातीयतावादोद्भवे स्वामीविवेकानन्दस्य अवदानमालोचनीयम्।

6. ભારતવર્ષસ્ય સ્વાધીનતાન્દોલનવિષયે સ્વદેશીય સત્યાગ્રહ અહિંસાન્દોલનત્રયાણાં ભૂમિકા વર્ણનીયા।
7. આધુનિકસંસ્કૃતસાહિત્યે વર્ણિત: ભારતવર્ષસ્ય જાતીયતાબોધ: પર્યાલોચનીયઃ।
8. આધુનિકહિન્દીકાલ્યે ઉર્ડુકાલ્યે ચ વર્ણિત: સ્વાદેશિકતાબોધ: પર્યાલોચનીયઃ।

બંગાળુબાદ

દક્ષિણ પ્રાન્તસ્થ સંખ્યાગુલિ પ્રશ્નમાન નિર્દેશક।

પરીક્ષાથીદેને યથાસત્ત્વ નિજેર ભાષાય ઉત્તર દેઓયા પ્રયોજન।

યેકોનો ચારાટિ પ્રશ્ને ઉત્તર દાઓ।

8 × 15

- ૧। ભારતબર્ઘેર જાતીયતાબાદ વિષયાટિ સંક્ષેપે આલોચના કર। રાષ્ટ્રગાન (National Anthem) ઓ રાષ્ટ્રગીત (National Song) કી? ઉભયેર પાર્થક્ય દેખાઓ।
- ૨। સંસ્કૃત સાહિત્ય અનુસારે રાષ્ટ્રે સંજ્ઞા, પ્રકૃતિ, ઉત્ત્ર ઓ વિકાશ આલોચના કર।
- ૩। રાષ્ટ્રપરિચાલનકર્મે ‘સપ્તાઙ્ગતત્ત્વ’ આલોચના કર।
- ૪। પ્રાચીન સંસ્કૃતસાહિત્યે બર્ણિત ભારતબર્ઘેર નામકરણ ઓ ભૌગોલિક અવસ્થાન આલોચના કર।
- ૫। ભારતબર્ઘેર ધર્મીય ઓ સામાજિક જાતીયતાબાદ ઉંપાત્તિતે સ્વામી બિવેકાનન્દેર અવદાન આલોચના કર।
- ૬। ભારતબર્ઘેર સ્વાધીનતા આન્દોલને સ્વદેશીય, સત્યાગ્રહ, અહિંસા આન્દોલને ભૂમિકા બર્ણના કર।
- ૭। આધુનિક સંસ્કૃતસાહિત્યે બર્ણિત ભારતબર્ઘેર જાતીયતાબોધ પર્યાલોચના કર।
- ૮। આધુનિક હિન્દીકાબ્યે ઓ ઉર્ડુકાબ્યે બર્ણિત સ્વાદેશિકતાબોધ પર્યાલોચના કર।